

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3161/2018. (V. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.407/2016/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Gór Csaba Gyula ügyvéd, Francsics és Társai Ügyvédi Iroda 1137 Budapest, Szent István körút 18.) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.407/2016/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, II. cikkét és XV. cikk (1)–(2) bekezdését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye az alábbiakban foglalható össze.
- [4] Az indítványozó (alapügy felperese) 2005. február 1-jétől állt az alperes alkalmazásában, a szakmai adatbázis rendszergazdája volt. Az indítványozó 2007 februárjától az alperesnél már nem végzett munkát, mivel gyermeke otthoni gondozása céljából fizetés nélküli szabadságon volt. A második gyermeke után 2012. július 24-ig részesült gyermekgondozási segélyben. Az indítványozó 2012. május 17-én levélben fordult az alperes ügyvezető igazgatójához, amelyben bejelentette, hogy 2012. július 24-ét követően szeretné igénybe venni a gyermeknevelés éve alatt felhalmozódott szabadságait, majd ténylegesen munkába kíván állni. Az alperes ügyvezetője 2012. május 29-én tájékoztatta az indítványozót, hogy a bejelentését tudomásul vette, összesen 86 nap fizetett szabadság illeti meg, amely 2012. július 25-től 2012. november 23-ig kiadásra kerül. Ezt megelőzően az alperes ügyvezetése 2012. május 11-én arról tájékoztatta az üzemi tanácsot és a szakszervezetet, hogy a társaság fizetéképtelen helyzetére tekintettel a csoportos létszámleépítés elkerülhetetlen, egyúttal konzultációt kezdeményezett. Az alperes 2012. július 5-én értesítette az indítványozót, hogy az alperes működésével összefüggő okok miatt létszámleépítést kénytelen végrehajtani. A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 89. § (3) bekezdése alapján ez lehetőséget ad a munkaviszony rendes felmondással történő megszüntetésére. A régi Mt. 94/E. § (1) bekezdésére hivatkozva az alperes értesítette az indítványozót, hogy munkaviszonyát legkorábban az értesítés átvételétől számított 30 nap lejártá után kívánja megszüntetni a csoportos létszámleépítésre vonatkozó szabályok szerint. A munkáltató „Tájékoztató” című iratában arról is tájékoztatta az indítványozót, hogy a régi Mt. 90. § (1) bekezdés e) pontja alapján felmondási védelem alatt áll, amely a csoportos létszámcsökkentés esetén is megilleti, a rendes felmondás csak a védelem megszűnését követően közölhető. Egyúttal tájékoztatta, hogy az alperes ügyvezetése 2012. május 11-én értesítette az érdekképviselői vezetőket a csoportos létszámleépítés tervéről. Az indítványozó a GYES lejártát követően 2012. július 25-től a felmondás közléséig a szabadságát töltötte. Az alperes 2012. augusztus 16-án kelt rendes felmondásával az indítványozó munkaviszonyát 50 napos felmondási idő biztosítása mellett 2012. október 5-ével szüntette meg a régi Mt. 89. § (3) bekezdésére hivatkozva. A munkáltató értesítését az indítványozó 2012. augusztus 21-én vette át.
- [5] Az indítványozó ezt követően keresetet terjesztett elő az alperessel szemben, amelyben munkaviszony jogellenes megszüntetésére tekintettel a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: új Mt.) alapján munkaviszonya helyreállítását, valamint elmaradt jövedelem címén 12 havi távolléti díjnak megfelelő összeget, és nem vagyoni kártérítés megítélését kérte a bíróságtól. Az indítványozó szerint a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti rendelkezésekről és törvénymódosításokról szóló 2012. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Mth.) 7. § (7) bekezdése alapján az új Mt. 71–76. §-ai a jelen ügyben nem alkalmazhatóak. Az új Mt. 65. §-a viszont igen, mivel ezen rendelkezéssel összefüggésben

az Mth. nem tartalmaz átmeneti rendelkezést. Az indítványozó keresetében az egyenlő bánásmód megsértését is állította. Hivatkozása szerint az alperes munkaviszonyát korábban szüntette meg, mint az azonos osztályon dolgozókat. Ennek pedig az volt az oka, hogy a munkatársaival ellentétben gyermekeivel huzamosabb ideig otthon tartózkodott.

- [6] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozó keresetét elutasította. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes rendes felmondása jogellenes volt. A másodfokú bíróság a munkaviszony helyreállítására vonatkozó keresetet elutasította, a nem vagyoni kártérítési igényt elutasító ítéleti rendelkezést helyben hagyta.
- [7] Ezt követően az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.
- [8] A Kúria Mfv.I.10.407/2016/8. számú ítéletében a Fővárosi Törvényszék ítéletét felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részében nem érintette, egyebekben hatályon kívül helyezte, és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [9] A Kúria kifejtette, hogy az Mth. 7. § (7) bekezdés értelmében az új Mt. 71–76. §-ában foglaltakat abban az esetben kell alkalmazni, ha az új Mt. 72. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatásra 2012. június 30-át követően került sor. Az új Mt. 72. §-a a csoportos létszámcsökkentésről rendelkezik, és ennek (2) bekezdése az üzemi tanács tájékoztatásával kapcsolatos teendőket ismerteti.
- [10] Tekintettel arra, hogy az alperesnél működő üzemi tanács értesítésére 2012. május 11-én került sor, az ügyben az Mth. alkalmazásával a régi Mt. szabályai voltak az irányadók.
- [11] A régi Mt. 90. §-ának (1) bekezdés e) pontja szerint a munkáltató nem szüntetheti meg rendes felmondással a munkaviszonyt a gyermek ápolása, illetve gondozása céljára kapott fizetés nélküli szabadságnak, illetve a fizetés nélküli szabadság igénybevétele nélkül is a gyermek 3 éves koráig terjedő időben. Jelen esetben az indítványozót 2012. július 24-ig illette meg a felmondási védelem.
- [12] A régi Mt. 94/E. § (1) bekezdése szerint a munkáltató a csoportos létszámcsökkentésre vonatkozó döntéséről az érintett munkavállalót a rendes felmondás, illetve a 88. § (2) bekezdés szerinti jognyilatkozat közlését megelőzően legalább 30 nappal írásban tájékoztatja. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogyha az (1) bekezdés szerinti tájékoztatás közlésének időpontjában a munkavállaló a 90. § (1) bekezdésében meghatározott védelem alatt áll, a rendes felmondás csak a védelem megszűnését követően közölhető. Adott ügyben az indítványozó maga sem vitatta, hogy 2012. július 24-ig állt fenn a védelem, a munkáltató pedig csak ezt követően, 2012. augusztus 21-én közölte a felmondását, ez pedig nem ütközött jogszabályba.
- [13] A Kúria megállapította, hogy az új Mt. 65. §-ra történő hivatkozás mindezekre figyelemmel alaptalan, különös tekintettel az új Mt. 65. § (4) bekezdésében rögzítettekre, amely az új Mt. 75. § (1) bekezdésére utal vissza.
- [14] A Kúria továbbá kifejtette, hogy az eljáró bíróságok helyesen állapították meg, hogy a munkáltató az egyenlő bánásmód követelményét sem sértette meg. Összehasonlítható helyzetben lévő személyek csoportját nemcsak az indítványozó közvetlen munkatársai jelentették, hanem a munkáltató teljes munkavállalói állománya, figyelemmel arra, hogy a létszámcsökkentés az alperes egészét érintette és nemcsak azt a szervezeti egységet, ahol az indítványozó a munkakörét betöltötte.
- [15] Peradat, hogy az indítványozó jogviszonyának megszüntetését megelőzően, vagyis 2012. augusztus 21. előtt már 33 munkavállalónak mondott fel az alperes. A munkáltató azon érvelését, mely szerint a tevékenységek megszűnéséhez igazodott a jogviszonyok megszüntetése, az indítványozó a perben sikerrel nem cáfolta.
- [16] A Kúria megerősítette, hogy az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy az indítványozót anyasággal kapcsolatban hátrány nem érte, a munkáltató nem sértette meg az egyenlő bánásmód követelményét a jogviszony megszüntetése során.
- [17] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, II. cikkét és XV. cikk (1)–(2) bekezdéseit.
- [18] Az indítványozó szerint a Kúria ítéletében alaptörvény-ellenesen értelmezte és alkalmazta az Mth. 7. § (7) bekezdését. Véleménye szerint az ítélet tévesen állapította meg, hogy esetében az új Mt. 65. § (4) bekezdése szerinti felmondási tilalmat az Mth. 7. § (7) bekezdés átmeneti szabályai alapján nem kell alkalmazni. Sérelmezte, hogy a Kúria ítélete nem kezelte más munkavállalókkal egyenlő méltóságú személyként. A Kúria ítélete megkülönböztetést tartalmaz a hátrányára, mert úgy értelmezi az Mth. 7. § (7) bekezdését, hogy csak azon csoportos létszámleépítéssel érintett munkavállalók számára biztosított a jogvédelem, akik esetében az új Mt. 72. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatásra 2012. június 30. napját követően került sor. Hivatkozik arra, hogy

az Mth. indokolása szerint az új Mt.-hez kapcsolódó átmeneti szabályok az egyoldalú nyilatkozatokra, így a munkaviszony megszüntetésére irányuló rendes felmondásra nem alkalmazhatóak. Ezen nyilatkozatokra azok közlésekor hatályos szabályokat kell alkalmazni.

- [19] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [21] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [22] Az indítványozó az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére hivatkozással is kérte a támadott kúriai ítélet megsemmisítését. Az Abtv. 27. § a) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény vonatkozó rendelkezése az állam kötelezettségeit határozza meg az alapjogok védelme és biztosítása érdekében, így közvetlenül ezen rendelkezés vonatkozásában nincs helye alkotmányjogi panaszoknak {3231/2014. (IX. 22.) AB végzés [8]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat [32]}. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye.
- [23] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének b) pontja alapján az indítványnak az alkotmányjogi panasz esetén meg kell határoznia az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az e) pontja értelmében pedig nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miért és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott feltételeknek, mert nem tartalmaz az Alaptörvény II. cikkével összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érdemben elbírállható érvelést arra vonatkozóan, hogy a támadott ítélet miként sérti ezt az Alaptörvényben biztosított jogot. Az Alkotmánybíróság ezért ezen alaptörvényi rendelkezés vonatkozásában nem folytatott le érdemi vizsgálatot.
- [24] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [25] Az Alaptörvény XV. cikkével összefüggésben felhozott indítványozói felvetésekkel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a Kúria döntésével szembeni kifogásait fogalmazza meg, illetve tényállás-megállapítását, jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Fentiekre figyelemmel az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni vagy, amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.

[26] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek, így azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. május 7.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1912/2017.

